

Sygn. akt I C 628/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSO Maria Matyja

Protokolant sek. sąd. Joanna Kotowska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2014r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. S.**

przeciwko **B. S. (1)**

o zapłatę

I. oddala powództwo

II. zasądza od powoda P. S. na rzecz pozwanej B. S. (1) kwotę 6.117,-zł (słownie sześć tysięcy sto siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

III. nakazuje ściągnąć od powoda P. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 849,72zł (słownie osiemset czterdzieści dziewięć złotych i siedemdziesiąt dwa grosze) tytułem nieuiszczonych wydatków sądowych

UZASADNIENIE

Powód P. S. wniósł o zasądzenie od pozwanej B. S. (1) kwoty 110.000,-zł z ustawowymi odsetkami od 1 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty oraz należnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podał, że w dniu 23 kwietnia 2011r. zawarł z pozwaną umowę o roboty budowlane w oparciu o którą zobowiązał się wybudować budynek mieszkalny w stanie surowym otwartym. Do umowy tej w dniu 25 listopada 2011r. został sporządzony aneks nr (...) w którym pełnomocnik pozwanej – jej mąż potwierdził wysokość zadłużenia na dzień 10 grudnia 2011r. na kwotę 234.700,-zł.

W dniu 2 stycznia 2012r. pozwana odebrała bez zastrzeżeń wybudowany przez powoda budynek. W tym dniu też podpisała pismo w którym zobowiązała się do zapłaty powodowi za użyte do budowy materiały kwotę 180.000,-zł. Z kwoty tej pozwana zapłaciła powodowi kwotę 70.000,-zł nie płacąc kwoty dochodzonej niniejszym pozwem mimo upływu terminu do którego należność ta miała być zapłacona i wezwań powoda do jej uiszczenia.

Dodatkowo powód wskazał iż dochodzona niniejszym pozwem należność nie wyczerpuje całości jego roszczeń wobec pozwanej.

Pozwana B. S. (2) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz należnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew przyznała, że zawarła z powodem umowę o roboty budowlane przedmiotem której było wybudowanie budynku mieszkalnego w P. gmina R. za kwotę 430.000,-zł. Wynagrodzenie zostało ustalone ryczałtowo i miało być płatne na podstawie faktur częściowych wystawianych przez wykonawcę. Zgodnie z umową wykonawca miał prawo do podwyższenia wynagrodzenia tylko wówczas gdyby zaszła konieczność wykonania prac dodatkowych. Powód nie sygnalizował pozwanej konieczności wykonania takich prac i ich nie wykonywał.

Wskazała też, że za wykonane roboty zapłaciła powodowi 3 razy po 105.000,-zł oraz kwotę 115.000,-zł oraz kilka mniejszych wpłat na jesieni 2011r. kiedy powodowi na starczało pieniędzy na zakup materiałów.

W listopadzie powód przedstawił pozwanej kosztorys, żądając podwyższenia wynagrodzenia do kwoty 740.367,- zł brutto. (685.525,-zł netto) Pozwana przyznała, że nie mając podstaw aby kwestionować wyliczenia przedstawionego jej kosztorysu podpisała aneks do umowy nr (...) zwiększający wynagrodzenie powoda. Zdaniem pozwanej zapłaciła powodowi za wykonane roboty kwotę 486.891,-zł co wynika z różnicy między wyliczeniem kosztorysowym a kwotą zadłużenia pozwanej wskazanej przez powoda w wysokości 234.700zł.

Pozwana przyznała też, że podpisała oświadczenie z dnia 2 stycznia 2012r. dotyczące jej obowiązku zapłaty kwoty 180.000,-zł. Z należności tej zapłaciła 70.000,-zł. Dalszą kwotę 110.000,-zł miała zapłacić w terminie późniejszym po sprzedaży domu pozwanej w Niemczech. Sprzedaż domu się przeciągała i została sfinalizowana w grudniu 2012r.

Kiedy pozwana dowiedziała się o wniesionym przeciwko niej pozwie o zapłatę przeanalizowała kosztorys powoda ustalając, że zawiera on zawyżone wartości obmiaru robót i dotyczy to np. wykonanej powierzchni dachu, ilości wywozu gruntu, wykonanej powierzchni izolacji, zagęszczenia gruntu pod posadzkami, wysokości kominów.

W wyniku tych ustaleń pozwana w dniu 7 stycznia 2013r. złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli z dnia 25 listopad 2011r i 2 stycznia 2012r. jako złożonych pod wpływem błędu.

Wskazała jednocześnie iż w wieku 16 lat, w roku 1978 wyjechała do Niemiec i ma trudności w posługiwaniu się językiem polskim w zakresie czytania i pisania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 23 kwietnia 2011r. strony zawarły umowę na podstawie której pozwana zleciła powodowi wybudowanie powodowi budynku mieszkalnego w stanie surowym otwartym w terminie do 31 sierpnia 2011r. w zamian za wynagrodzenie kosztorysowe w kwocie ok.130.000,-zł netto za robociznę i ok.300.000,-zł za materiały, których dostarczenia podjął się powodowy wykonawca. Ustalone w umowie wynagrodzenie miało być obliczane na podstawie zestawienia planowych prac i przewidywanych kosztów i płatne na podstawie faktur częściowych po dokonaniu odbioru poszczególnych zadań inwestycyjnych, a ogólna kwota wskazana w umowie miała być zapłacona przez zamawiającego w 4 równych ratach.

Integralną część umowy stanowiła dokumentacja projektowa.

(umowa o roboty budowlane k 6-9 dokumentacja projektowa koperta k 118)

W dniu 25 listopada 2011r. powód sporządził kosztorys powykonawczy wykonanych robót z którego wynika, że ogólna kwota prac netto to kwota 685.525,-zł (740.367,-zł brutto)

(kosztorys sporządzony przez wykonawcę k 68- 87)

Aneksem do umowy z dnia 25 listopada 2011r. strony ustaliły, że koszt materiałów określony w umowie na kwotę 300.000,-zł z uwagi zwiększenie ich ilości i wartości zgodnie ze zleceniem inwestora wzrasta według wstępnej kalkulacji do kwoty 459.505,-zł., co powoduje zwiększenie kwoty określonej w umowie o kwotę 159.505,-zł. Natomiast wykonawca za przekroczenie terminu wykonania robót zrezygnował z dodatkowych kosztów robocizny w kwocie 96.019zł.

(aneks do umowy nr (...) k 10 i to samo k 67)

W dniu 12 stycznia 2012r. pozwana odebrała bez zastrzeżeń roboty objęte umową a mianowicie posadowienie budynku w stanie surowym otwartym, wykonania poszycia dachu wraz z obróbkami oraz wykonanie elewacji klinkierowej.

(protokół odbioru k 11)

Wcześniej bo w dniu 2 stycznia 2012r. pozwana złożyła pisemne oświadczenie z treści którego wynika, że należność powoda z tytułu zapłaty za materiały w kwocie 180.000,-zł zapłaci w trzech ratach; kwotę 10.000,-zł w dniu podpisania oświadczenia, kwotę 60.000,-zł w dniu 13 stycznia 2012r. i kwotę 110.000,-zł w dniu 31 marca 2013r.

Z kwoty 180.000,-zł pozwana zapłaciła powodowi kwotę 70.000,-zł, nie płacąc mimo wezwań kwoty 110.000,-zł.

(oświadczenie k 12, korespondencja e- mailowa k 13, wezwanie do zapłaty k 14-17).

W dniu 3 listopada 2011r. mąż pozwanej zakupił cegłę ręcznie formowaną elewacyjną za kwotę 9.619,20zł brutto.

(faktura k 88)

Pozwana po powzięciu wiadomości o wytoczeniu przeciwko niej niniejszego powództwa w dniu 7 stycznia 2013r. złożyła powodowi oświadczenie w którym uchyliła się od skutków swoich oświadczeń woli złożonych w dniu 25 listopada 2011r. (data podpisania aneksu do umowy) z dnia 2 stycznia 2012r. dotyczącego zobowiązania się do zapłaty za materiały jako złożonych pod wpływem błędu.

(uchylnie się pozwanej od złożonych oświadczeń woli k 65, dowód doręczenia powodowi k 66)

Z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. P. wynika, w oparciu o wizję lokalną z udziałem stron biegły ustalił rodzaj oraz ilość materiałów budowlanych użytych przez powoda z uwzględnieniem kosztów zakupu wynosi 282.123,32zł. Poza faktura dołączoną do akt sprawy akt sprawy pozwana przedłożyła biegłemu faktury nr (...) na zakup 230 sztuk dachówek na kwotę 7.820,-zł i na 2 kominki wentylacyjne na kwotę 397,76zł – łącznie na kwotę 17.836,96zł. Biegły jednocześnie wskazał, że kosztorys do opinii sporządził w oparciu o faktury przekazane przez strony oraz w oparciu o ceny średnie publikowane w Wydawnictwie (...), podczas gdy kosztorysy sporządzone przez powoda zawierały zawyżone ilości robót, zawyżone ceny i został zmanipulowany poprzez zmiany norm zużycia materiałów w stosunku do Katalogów Nakładów Rzeczowych.

W ustnych wyjaśnieniach do sporządzonej opinii biegły odniósł się do wszystkich zastrzeżeń zgłoszonych przez powoda wskazując przyczyny dla których nie mogą być one uwzględnione jak i te na te zastrzeżenia, które zasługują na uwzględnienie. Dotyczy to przede wszystkim wymiarów zużytych do wykonania robót pustaków, a przez to i ich ilości. Uwzględnienie tego zastrzeżenia spowodowało zwiększenie ceny materiałów zużytych przez wykonawcę do wykonania robót zleconych przez pozwaną na podstawie umowy z dnia 23 kwietnia 2011r., i zamknęła się ona kwotą 274.098,38 zł netto (296.026, 25 zł brutto). Jednocześnie biegły po raz kolejny podkreślił, że także od tej kwoty należy odjąć kwotę 17.836,96 zł stanowiącą wartość materiałów zakupionych przez pozwaną.

(opinia na piśmie k 129-184, wyjaśnienia ustne biegłego k 275 odwrót -276 oraz 278- 280, płyta CD k 281)

Do pisma zawierającego zastrzeżenia do opinii powód przedłożył dwie faktury VAT na zakup betonu z dnia 27 maja 2011r. i 27 lipca 2011r. na kwoty odpowiednio 12.351,70 zł i 11.820,21 zł, przy czym na jednej z tych faktur jest pieczęć Krajowego Rejestru Długów.

(faktury k 272,273)

Z zeznań świadka G. S., że znajomość języka polskiego pozwanej jak i jego któremu pytania Sądu były tłumaczone na język niemiecki przez tłumacza przysięgłego była słaba, w szczególności gdy chodziło o dokumenty sporządzane na

piśmie, treść umów, oświadczeń. Rozliczenia z powodem następowały gotówkowo bo tak sobie życzył i zapłacił mu 4 razy po 105.000,-zł. Pozwana też płaciła powodowi pieniądze ale w mniejszych kwotach. Powód zarzucał pozwaną i jej męża różnymi papierami i domagał się dodatkowego wynagrodzenia mimo iż postęp robót niewielki, Ciągłe twierdził że potrzebuje pieniędzy na materiały. Podobne w treści są zeznania W. S., który na polecenie pozwanej pilnie dowodził powodowi kwotę 30.000,-zł na zakup materiałów, oraz M. W. i S. W.. Dla świadka M. W. z zawodu głównej księgowej dziwnym było, że powód wzbierał się z wystawianiem faktur, żądając od pozwanej zapłaty gotówką.

(zeznania świadków G. S. k 276-277, W. S. k 277, M. W. k 278, S. W. k 278)

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2013r. na okoliczność zobowiązań między powodem a G. S. oraz na okoliczności łączących strony umów oraz zmian co do umówionego zakresu robót jako dowód spóźniony. Pominął też dowód z załączonego do tego pisma kosztorysu dotyczącego wykonania budynku gospodarczego,

(pismo powoda k 93-94, kosztorys budynku gospodarczego k99-107, umowy w wykonanie budynku gospodarczego k 108-117, protokół k 119, płyta CD 120 i k 280, oraz płyta CD k 281)

Sąd oddalił wniosek powoda o powołanie kolejnego biegłego z zakresu budownictwa na okoliczność rodzaju i wartości materiałów zużytych przez powoda oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron.

(protokół k 280, płyta CD k281)

Sąd Okręgowy zważył:

Powództwo jest niezasadne i podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy się odnieść do charakteru umowy łączącej strony. Zasadniczym kryterium rozróżnienia umowy o dzieło od umowy o roboty budowlane jest ocena realizowanej inwestycji stosownie do wymagań Prawa Budowlanego.

Stosownie do postanowień zawartych w treści art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, a w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania projektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Odnosząc powyższe do katalogu pojęć zawartych a art. 3 Prawa Budowlanego (ustawa z dnia każde przedsięwzięcie o większych rozmiarach, zindywidualizowanych właściwościach tak fizycznych jak i użytkowych, któremu towarzyszy wymóg projektowania i 7 lipca 1994 tj. Dz. U. z 2010r. Nr 243 poz. 1623 ze zm.) uzasadnione jest przyjęcie, że zinstytucjonalizowany nadzór jest umową o roboty budowlane w rozumieniu wyżej przywołanego art. 647k.c.

Postanowienia tego przepisu stosuje się również gdy przedmiotem umowy jest remont budynku.(por wyrok SN z dnia 25.03.1998r.II CKN 653/97 OSNC1998/12/207)..

W realiach niniejszej sprawy bezsporne jest, że decyzją Nr (...) o warunkach zabudowy Urzędu Gminy R. z dnia 6 sierpnia 2010r. ustalono warunki zabudowy na zmianę zagospodarowania terenu polegającą na budowie siedliska zabudowy zagrodowej składającego się z budynku mieszkalnego z dobudowanym garażem, budynku inwentarskiego wraz z towarzyszącą infrastrukturą na działce nr (...) obręb P. gmina R..

(k 6-7 dokumentacji projektowej w kopercie k 118).

Bezsporne jest też, że w dniu 23 kwietnia 2011r. strony zawarły umowę o roboty budowlane na podstawie której powód na zlecenie pozwanej zobowiązał się do wykonania w terminie do 31 sierpnia 2011r. budynku mieszkalnego w stanie surowym otwartym. Wykonanie zleconych robót miało nastąpić z materiałów dostarczonych przez wykonawcę,

a wykaz tych materiałów miał stanowić załącznik do niniejszej umowy (do umowy załączonej przez powoda do pozwu taki załącznik nie został złożony). Za wykonanie zleconych prac strony uzgodniły wynagrodzenie w kwocie ok. 130.000,-zł netto za robociznę i około 300.000,-zł za materiały, które zamawiający zobowiązał się zapłacić w 4 równych ratach.

Z treści umowy nie wynika, że wykonawca może żądać podwyższenia wynagrodzenia jedynie w przypadku gdy w trakcie realizacji zajdzie konieczność wykonania prac dodatkowych.

Powszechny jest w orzecznictwie pogląd, że w umowie o roboty budowlane strony mogą zastosować jeden z systemów wynagrodzenia uregulowanych w przepisach Kodeksu cywilnego dotyczących umowy o dzieło (ryczałtowy albo kosztorysowy) i w takim przypadku w drodze analogii należy stosować właściwe przepisy dotyczące umowy o dzieło. Nie sprzeciwia się temu art. 656 § 1 k.c., bowiem w tym przepisie jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 listopada (...). III CSK 184/08 LEX nr 479317 nie przewidziano odpowiedniego stosowania do umowy o roboty budowlane przepisów o umowie o dzieło normujących wynagrodzenie przyjmującego zamówienie tylko dlatego, że założeniem przy uchwalaniu przepisów Kodeksu cywilnego o umowie o roboty budowlane było regulowanie wynagrodzenia wykonawcy robót budowlanych przez przepisy szczególne (m.in. nieobowiązujące już przepisy art. 648 § 3 i art. 650 k.c. Stanowisko takie wynika też z wyroku SN z dnia 18 października 2006r. II CSK 121/06 LEX nr 479317, i uchwały 7 sędziów SN z dnia 29 września 2009r. III CZP 41/09 OSNC 2010/3/33.

W praktyce obrotu cywilnoprawnego zależnie od charakteru umowy i obowiązków jakie ciążyą na przyjmującym zamówienie wynagrodzenie może być ustalane jako wynagrodzenie ryczałtowe (art. 632 k.c.) albo wynagrodzenie kosztorysowe (art. 629 k.c.), a przypadku gdy

strony nie zamierzają (albo nie mogą) określić w umowie wysokości wynagrodzenia za wykonanie dzieła *expressis verbis*, wysokość wynagrodzenia może zostać określona zgodnie z art. 628 § 1 k.c. przez wskazanie podstaw do jego ustalenia np. określonych cenników, norm, stawek, kosztów , narzutów, w oparciu o które będzie możliwe ustalenie obowiązującego strony wynagrodzenia. Podstawy te muszą mieć pewien obiektywny, stały, stabilny wręcz charakter. Muszą one bowiem gwarantować pewną trwałą podstawę do określenia w przyszłości wysokości wynagrodzenia (por wyrok SN z dnia 15 stycznia 1999r. II CKN 134/98 LEX nr 1215073).

Jeżeli strony umówiły się o wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac (art. 632§ 1 k.c.) Jeżeli jednak wskutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie dzieła groziłoby przyjmującemu zamówienie rażącą stratą sąd może podwyższyć ryczałt lub rozwiązać umowę (art. 632 § 1 k.c.)

Wynagrodzenie kosztorysowe jest to wynagrodzenie określone na podstawie zestawienia planowanych prac i przewidywanych kosztów (art. 629 k.c.), co oznacza, że kosztorys powinien być sporządzony przed lub przy zawarciu umowy, a nie po jej wykonaniu i na żadnej ze stron umowy nie spoczywa obowiązek sporządzenia kosztorysu powykonawczego (kosztorysów częściowych i kosztorysu ostatecznego (por wyrok SN z dnia 30 lipca 2003r. II CKN 361/01 LEX nr 479310).

Typowy kosztorys inaczej niż ryczałt nie ma charakteru ostatecznego wiążącego strony, a stanowi jedynie orientacyjny preliminarz przewidywanych wydatków. Nie mniej sporządzenie kosztorysu nie zwalnia to przyjmującego zamówienie z obowiązku podejmowania innych niewskazanych w kosztorysie czynności, które są potrzebne do osiągnięcia określonego w umowie rezultatu, a żądanie podwyższenia wynagrodzenia jest uzależnione od zachowania przez niego należytej staranności.

Przenosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy uprawione jest przyjęcie, że umowa stron z dnia 23 kwietnia 2011r. na podstawie której pozwana zleciła powodowi wybudowanie powodowi budynku mieszkalnego w stanie surowym otwartym w terminie do 31 sierpnia 2011r. w zamian za wynagrodzenie kosztorysowe w kwocie ok.130.000,-zł netto za robociznę i ok.300.000,-zł za materiały, których dostarczenia podjął się powodowy wykonawca, które miały być obliczane na podstawie zestawienia planowych prac i przewidywanych kosztów i płatne na podstawie faktur

częściowych po dokonaniu odbioru poszczególnych zadań inwestycyjnych, a ogólna kwota wskazana w umowie miała być zapłacona przez zamawiającego w 4 równych ratach, przewidywała w rzeczywistości wynagrodzenie ryczałtowe.

Powód domagając się wynagrodzenia z tytułu zwiększonych kosztów zużytych materiałów w ogóle nie wskazuje, iż przed lub przy zawarciu umowy był sporządzony kosztorys.

Twierdzenia powoda zawarte w piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2013r. dotyczące zużycia materiałów także na wykonanie budynku gospodarczego Sąd na podstawie art. 207 § 6 k.p.c. pominął, natomiast wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zobowiązań między powodem a G. S. oraz na okoliczności wzajemnych relacji łączących strony umów oraz zmian co do umówionego zakresu robót oddalił jako dowód spóźniony. Pominął też dowód z załączonego do tego pisma kosztorysu dotyczącego wykonania budynku gospodarczego i umowy o wykonanie tego budynku. Okoliczności te były znane bowiem powodowi w chwili wytoczenia niniejszego powództwa tym bardziej, że wskazywał on na zamiar dochodzenia dalszych roszczeń od pozwanej co oznacza, że mógł i powinien je powołać już w pozwie.

Powód jak to wynika z wiarygodnych zeznań męża pozwanej G. S. powód otrzymał w trakcie wykonywania robót wynagrodzenie zapłacone gotówką w kwocie 420.000,-zł (4x po 105.000). Pozwana wraz mężem zakupiła też materiały na 17.836,96 zł.

Zeznania tego świadka mimo iż jest zainteresowany w korzystnym dla pozwanej rozstrzygnięciu sprawy są w ocenie sądu wiarygodne. Uzupełniają się one z zeznaniami świadków W. S., który na polecenie pozwanej przekazywał powodowi gotówkę w kwocie 30.000,-zł na zakup materiałów i zeznaniami świadków M. i S. W. wskazujący na znikomy postęp robót w stosunku żadanego przez powoda wynagrodzenia. Podkreślenia wymaga też, że zeznania tych świadków bezpośrednio korespondują z opinią biegłego K. P..

Przedstawiony przez powoda pozwanej kosztorys powykonawczy na podstawie którego pozwana w dniu 25 listopada 2011r. podpisała aneks do umowy przewidujący, że koszt materiałów określony w umowie na kwotę 300.000,-zł z uwagi zwiększenie ich ilości i wartości zgodnie ze zleceniem inwestora wzrasta według wstępnej kalkulacji do kwoty 459.505,-zł, oraz pisemne oświadczenie pozwanej z dnia 2 stycznia 2012r. z treści którego wynika, że należność powoda z tytułu zapłaty za materiały w kwocie 180.000,-zł zapłaci w trzech ratach; kwotę 10.000,-zł w dniu podpisania oświadczenia, kwotę 60.000,-zł w dniu 13 stycznia 2012r. i kwotę 110.000,-zł w dniu 31 marca 2013r., na podstawie którego pozwana zapłaciła 70.000,-zł zostały zweryfikowane opinią biegłego z zakresu budownictwa, z której ostatecznie wynika, że do wykonania robót objętych umową z dnia 23 kwietnia 2011r. zużyto materiałów na kwotę 274.098,38 zł netto (296.026, 25 zł brutto). Jednocześnie biegły w sposób jednoznaczny wskazał, że także od tej kwoty należy odjąć kwotę 17.836,96 zł stanowiącą wartość materiałów zakupionych przez pozwaną. Biegły ten wskazał też na nieuzasadnione zawyżenie obmiaru robót (obliczenie połaci dachowej na 550 m podczas gdy faktycznie wynosiła ona 350 m) i ilości zużytych materiałów, a nadto na wskazanie użycie materiałów które w istocie nie miało miejsca jak np. zakup piasku do wypełnienia fundamentów, oraz zawyżenia cen materiałów.

Sąd podzielił opinię biegłego jako fachową, jasną, rzetelną i nie budzącą wątpliwości. Pozwana nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń do opinii biegłego, zaś na zarzuty zgłoszone przez powoda biegły szczegółowo ustosunkował się i odpowiedział na wszystkie dodatkowe pytania.

Nie został też uwzględniony wniosek powoda o powołanie kolejnego biegłego z zakresu wyceny nieruchomości. Okoliczność że strona nie zgadza się z opinią, nie oznacza że jest ona wadliwa. Przekonanie strony o nieprawidłowym jej zdaniem zaniżonym wyliczeniem przez biegłego wynagrodzenia użytych do wykonania umowy materiałów nie uzasadnia przeprowadzania dowodu z kolejnych biegłych. Sąd nie jest bowiem zobowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych tak długo, aż strona udowodni korzystną dla siebie tezę i oddala te wnioski od momentu dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornej sprawy (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012r III AUa 330/12 LEX 1216321, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 28 sierpnia 2011r IACa 316/11 LEX 1095795).

Art. 299 k.p.c. stanowi, że jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw do przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron na okoliczność ilości i rodzajów materiałów zużytych przez powoda do wykonania umowy z dnia 23 kwietnia 2011r. Okoliczności, które miały być przedmiotem dowodu z przesłuchania stron zostały już dostatecznie wyjaśnione. Opinia biegłego z zakresu budownictwa jest w tym względzie jednoznaczna i wyczerpująca, wskazuje na zawyżenie przez powoda sporządzonych przez niego wyliczeń kosztorysowych. Podkreślić, też należy, że powód dopiero na etapie zastrzeżeń do opinii biegłego przedłożył dwie faktury na zakup betonu w maju i lipca 2011r. Nie wykazał się natomiast jakimikolwiek innymi fakturami na zakup materiałów, wynajmu niezbędnego sprzętu, co uniemożliwiłoby Sądowi zweryfikowanie jego zeznań, choćby w odniesieniu do części kosztów poniesionych na materiały. Pozwana natomiast w chwili zawarcia i realizacji umowy zamieszkiwała na terenie Niemiec i jej możliwości oceny zasadności czy konieczności poniesienia takich kosztów była znikoma i trudna do prawidłowej ich weryfikacji.

W tym miejscu należy się rozważyć czy pozwana oświadczeniem z dnia 7 stycznia 2013r. uchyliła się skutecznie od skutków swoich oświadczeń woli złożonych w dniu 25 listopada 2011r. (data podpisania aneksu do umowy) z dnia 2 stycznia 2012r. dotyczącego zobowiązania się do zapłaty dalszej kwoty za materiały w wysokości 180.000,-zł jako złożonych pod wpływem błędu.

Art. 84 § 1 k.c. stanowi, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Paragraf 2 tegoż art. stanowi, że można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Przesłanką wystąpienia błędu jest aby dotyczył on treści czynności prawnej, a ponadto błąd musi być istotny. Błąd co do treści czynności prawnej nie musi być błędem co do essentialia tej czynności, musi jednak dotyczyć elementu tej czynności, na którą składają się nie tylko elementy objęte treścią oświadczeń woli, lecz także wynikające z ustawy, zasad współżycia społecznego i ustalonych zwyczajów. Warunkiem doniosłości błędu jest przede wszystkim to aby dotyczył on treści czynności prawnej. Jeżeli do treści czynności prawnej włączona została określona motywacja, to także błąd co do pobudki (w sferze motywacji) który jest prawnie obojętny i nie uzasadnia uchylenia się od skutków oświadczenia woli na podstawie przywołanego art. 84 k.c. „urasta” do błędu istotnego co do treści czynności prawnej (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2012r. I ACa 1485/11 LEX nr 1236066)

W sytuacji gdy pozwana w dacie zawierania umowy (23 kwietnia 2011r.) od ponad 33 lat mieszkała na terenie Niemiec oczywistym się wydaje, że nie miała dostatecznej znajomości obowiązującego w Polsce prawa. Uzasadnione jest przyjęcie jej rozeznanie co do poziomu cen materiałów budowlanych stosowanych w Polsce było znikome, albo wręcz żadne. Pozwana nie posiada też jak zeznał jej mąż żadnego wykształcenia technicznego.

Okoliczności te wskazują, że składając powodowi oświadczenia w dniu 25 listopada 2011r i 2 stycznia 2012r. uczyniła to pod wpływem błędu w sferze motywacyjnej , a przez to błędnej oceny sprawy pod względem prawnym i konsekwencji z tego wynikających. Uprawnione jest też przyjęcie, że błąd został wywołany przez powoda.

Na fakt wywołanie błędu przez powoda wskazują przede wszystkim zeznania świadków M. W. i S. W., którym Sąd nie odmówił wiarygodności, a których wynika, że powód bez przerwy przedstawił pozwanej różne dokumenty związanej z wykonywaniem zleconych mu robót, których z uwagi na niedostateczną znajomość języka polskiego pisanego i obowiązującego prawa nie była w stanie ocenić. Nadto jak zeznali zgodnie ci świadkowie powód ciągle groził pozwanej sądem.

W tych warunkach należy przyjąć, iż pozwana skutecznie uchyliła się od skutków oświadczeń woli złożonych w dniach 25 listopada 2011r. tj. w dacie podpisania aneksu do umowy z dnia 23 kwietnia 2011r., jak i oświadczenia woli z dnia 2 stycznia 2012r. kiedy zobowiązała się do zapłaty powodowi dalszych 180.000,-zł za materiały budowlane.

Mając na uwadze powyższe Sąd nie znalazł podstaw od uwzględnienia roszczenia powoda i oddalił je.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. i paragrafu 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U z 2013r. poz.461)

O obciążeniu powoda wydatkami orzeczono po myśli art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010r. Nr 90 poz. 594 ze zm.).